

DANMARKS BIBLIOTEKER

Nr 7. 2008

WORLD LIBRARY AND INFORMATION CONGRESS:
74th IFLA GENERAL CONFERENCE AND COUNCIL • 10 - 14 AUGUST 2008

CONGRÈS MONDIAL DES BIBLIOTHÈQUES ET DE L'INFORMATION :
74e CONGRÈS ET ASSEMBLÉE GÉNÉRALE DE L'IFLA • 10 - 14 AOÛT 2008

Welcome

Bienvenue

أهلاً وسهلاً

Добро пожаловать

DANMARKS
BIBLIOTEKSFORENING

Kultur & Sundhed en oplagt symbiose/nye anbefalinger
Per Nyengs store farvel-interview med Winnie Vitzansky
IFLA 2008 fagrapporter og inspiration • Ny DB direktør
Minimalistisk hovedbibliotek i Skive • Glostrup lige nu

INDHOLD

Sundhed & Kultur er en oplagt symbiose. Hvorfor og hvad mulighederne er set i en bibliotekssamhæng beskrives i to dagsaktuelle indslag fra DBs Kulturkonference 2008 i BrandeRemisen. 'Det inkluderende bibliotek' står centralt i den internationale biblioteksudvikling og belyses bl.a. i Biblioteket uden grænser – 2. del af årets IFLA rapportering fra Quebec. Midt i en budgettid, hvordan står det så til lige nu? Bladet bringer en øjebliksreportage om bl.a. nyindretning med grønt bånd og anden igangværende udvikling i Glostrup.

Danmarks Biblioteksforening skifter direktør; læs lederen, s. 5 og – ikke at forglemme – Per Nyengs store interview med DBs afgangende direktør, Winnie Vitzansky, der trækker linjerne op fra sine 40 år i dansk biblioteksvæsen.

Biblioteksarkitektens udtryk i dag er todelt: en stram, hvid og klassisk biblioteksmodel og dens modstykke: det nye oplevelses- og værestedsbibliotek som i Hjørring omtalt i sidste nummer. Skive Kommune fik et nyt hovedbibliotek sidste år, og Nan Dahlkild skriver om byggeriet, Huset med de syv rum, der hører til i den første skole.

Forsidefoto: IFLA 2008 i Quebec. Foto: Michael Hartz Larsen, informationskonsulent og webredaktør i DB

3 Nye tider

4 Ny national biblioteksstrategi fra Socialdemokraterne

Lise von Selen

5 Michel Steen-Hansen ny direktør for DB

5 Læserrespons om sikkert udlån med fingeraftryk

FRA DB KULTURKONFERENCEN 2008:

6 Sundhed og kultur - en oplagt symbiose

Peter Thybo

7 NYT FOKUS på sundhed og kultur

Hellen Niegaard

10 Med Winnie på falderebet

INTERVIEW MED WINNIE VITZANSKY, afgangende direktør for DB

Per Nyeng

15 Social kapital, værdikamp og kvalitetsmåling

FRA SANDBJERG KONFERENCEN 2008

Anette Brøchner Lindgaard

16 IFLA 2008 I QUEBEC

2. DEL AF ÅRETS IFLA-REPORTAGE - FAGRAPPORTER

17 IFLAs nye drive og ALP

Winnie Vitzansky

17 MLAS under udvikling

Hellen Niegaard

18 Nye IFLA-input til biblioteksbetjening af børn og unge

Kirsten Boelt

19 IFLAs flerkulturelle biblioteksmanifest

Susy Tastesen

20 Advocacy NU!

Kent Skov

20 Det inkluderende bibliotek

Helle Mortensen

21 KISS – på Boston Public Library

Bodil Wöhnert

22 Minimalisme i Skive - nyt hovedbibliotek

Nan Dahlkild

26 Glostrups GRØNNE BÅND

Hellen Niegaard

27 Glostrup lige nu

29 Demokratisering af arv og viden

Svend Larsen

30 IBBY 2008 i København

30 Studiebesøg fra udlandet

Bibliotekar? Gab! Flytte til Vestjylland? Aldrig i livet!! ...desuden bliver jeg kun 3 år ad gangen i mine jobs...

På Bibliotekschefforeningens årsmøde 2009 sætter vi fokus på en af de helt store udfordringer for bibliotekschefer i de kommende år: Rekruttering, fastholdelse og talentudvikling af medarbejdere.

Så sæt kryds i kalenderen den **5. & 6. februar 2009**.
Vi ses på Munkebjerg i Vejle!

BCF Årsmøde 2009

OBS!

Årsmødet er åbent for alle interesserede
– ikke kun bibliotekschefer.

- > Biblioteks
- > Chef
- > Foreningen

Har Danmarks Biblioteksforening din nye @-adresse?

“Din besked kunne ikke leveres ...”, sådan lyder det af og til, når DB udsender nyheder eller andre informationer.

Derfor: Har du fået ny e-mail adresse, nyt job, er du flyttet eller er der sket andre ændringer i dine kontaktoplysninger, så underret snarest sekretariatet om ændringerne.

Enten på dbf@dbf.dk eller på telefon alle hverdage fra kl. 10-15 på nr. 3325 0935.

Tak for hjælpen!

IFLA 2008 I QUEBEC

2. DEL AF ÅRETS IFLA-REPORTAGE

Det grænseoverskridende bibliotek og dets potentiale stod øverst på dagsordenen på IFLA 2008 konferencen i både plenumdiskussioner og sessionsmøder såvel som på IFLA-sektionernes komitéarbejds møder. Omkring 4.000 delegerede fra 150 lande var samlede i dagene 10.-14. august i år i Canada til verdens største internationale biblioteks- og informationsmøde for fra alle tænkelige vinkler at diskutere, hvordan man bedst giver alle mennesker adgang til information og viden – på tværs af tid, rum og afstand – og behovet for afledt biblioteksudvikling.

Den canadiske provins og byen Quebec fejrede samtidig 400 års jubilæum og dannede, som det ses nedenfor, en yderst charmerende ramme om IFLA konferencen og dens mange faglige aktiviteter.

I *Danmarks Biblioteker* nr. 6 kunne man læse 1. del af årets IFLA-reportage med den mere overordnede bibliotekspolitiske introduktion. På de følgende sider rapporteres fra ALP-programmet, MLAS – de nationale biblioteksorganisationers ledelsessektion – og fra sektionerne for børn, folkebiblioteker, flerkulturelle services, handicappede samt fra reference- og informationssektionens forkonference.

IFLAs nye drive

Winnie Vitzansky, direktør, DB, og medlem af ALP's Advisory Board

IFLA i Quebec 2008 var for mig især præget af IFLAs to stærke kvinder, præsident *Claudia Lux* og hendes efterfølger, *Ellen Tise*. IFLA har med de to fået meget mere 'drive' og er blevet mere uhøjtideligt og rarere, og det skal man jo ikke kimse på næsen af. *Claudia Lux's* tema "Libraries on the Agenda" opfylder biblioteksforeningernes længe nærrede ønske om at sætte IFLAs politiske funktion klarere på dagsordenen, og det synes jeg lykkes flot under *Claudia Lux* – både i hendes store officielle taler og gennem hendes aktive deltagelse i de mange møder på konferencen.

Ellen Tise, IFLAs president-elect, havde som sine forgængere en inspirerende brainstorming om sit tema "Libraries Driving Access to Knowledge". Hun havde forbedret tidligere års sessioner ved at bede alle IFLAs sektioner forholde

sig til temaet og sikrede sig med dette enkle virkemiddel, at temaet når ud i hele organisationen såvel som i sektionernes kommende konferenceprogrammer.

Det er allerede lykkedes at få temaet igennem til de nordiske foreninger! Dels ved at de nordiske lande har påtaget sig at arrangere en Nord-Syd konference over temaet i Botswana i 2010 i forbindelse med SCECSAL konferencen, og i Danmarks Biblioteksforening lader vi temaet gå ind i vores årsmødetema i 2009 i Aalborg, hvor vi har den særlige glæde også at kunne byde *Ellen Tise* velkommen som hovedtaler!

Arbejdet i ALP (Action for Development through Libraries Programme Core Activity), i hvis Advisory Board jeg sidder – udpeget til at repræsentere de nordiske lande – er desværre under

Claudia Lux (tv.) og Ellen Tise

alvorligt pres. ALP står for IFLAs arbejde med udvikling af biblioteker og biblioteksforeninger i udviklingslandene og får sin primære finansiering fra en stor SIDA-bevilling, som desværre udløber med udgangen af 2009. ALP må derfor nu omstruktureres til en ny virkelighed, og det arbejdede vi med på konferencen. En opgave som forhåbentlig bliver færdiggjort på ALPs midterm-møde i Haag i december. De nordiske biblioteksforeninger har i foråret opfordret IFLA til at finde en snarlig og holdbar løsning på ALPs problemer og havde i Quebec et møde med IFLAs generalsekretærer – både den siddende og den kommende – om den fremtidige struktur og finansiering, fordi vi i Norden lægger stor vægt på IFLAs ALP-arbejde.

MLAS under udvikling

Hellen Niegaard, chefkonsulent/redaktør, DB, og medlem af IFLAs Management of Library Associations sektionens komité

MLAS, biblioteksforeningernes egen sektion, er IFLAs sparringspartner, når det gælder overordnede bibliotekspolitiske spørgsmål. Den arbejder for udvikling af biblioteksforeninger, primært gennem programsessioner på de årlige IFLA-konferencer, afholdt i de senere år i samarbejde med sektionen for Continuing Professional Development and Workplace Learning – og sammen med ALP, omtalt ovenfor.

MLAS mødes to gange årligt men giver løbende input til IFLAs øverste styre og organer, nu fra sin nye placering som fast observatør i IFLAs Governing Board. På posten sidder komitésektionens formand, *Sinikka Sipilä*, direktør i Finlands Biblioteksforening. Hun gør – naturligvis støttet af komitéen – et fantastisk stykke arbejde. Men MLAS' arbejde drejer sig også om at professionalisere biblioteksforeningerne generelt, herunder at styrke udvikling af biblioteksforeninger i udviklingslande og i andre lande, hvor der er behov.

I MLAS, hvor der diskuteres forenings- og ledelsesudvikling, og hvis medlemmer fortrinsvis er foreningsdirektører, befinder vi os midt i et generationsskifte. De stiftende 'mothers and fathers' er nemlig i disse år langsomt på vej ud af sektionen. Man kan som bekendt maksimalt sidde i en IFLA-komité i to perioder svarende til otte år. Således efterfulgte jeg for DB eksempelvis *Winnie Vitzansky* sidste år.

GLAD – vejen til stærkere foreninger

Det sker primært gennem GLAD, Global Development of Library Associations, en arbejdsgruppe, hvor jeg nu sidder sammen med sektionens sekretær og tidligere MLAS-formand *Keith Fiels*, ALAs – den amerikanske biblioteksforenings direktør, og *Rosemary Waimiru Gitachu*, den kenyanske biblioteksforening. Vi har fået til opgave at nyudvikle GLAD-programmet, så det mere aktivt kan bidrage til biblioteksforeningernes arbejde i deres hjemlande. På sektionens sidste arbejds møde i Quebec fo-

relagde vi så vores idéer, som blev modtaget vel, og som nu skal realiseres i de kommende år.

Det drejer sig om flere ting, lad mig nævne nogle stykker. En helt ny wiki, hvor foreningerne let skal kunne hente information, inspiration og værktøjer – f.eks. om bibliotekskampanjer og nationale markedsføringsinitiativer, samt de guidelines for foreningsvirksomhed som er udarbejdet. Disse skal dog opdateres mht. medlemsudvikling og advocacy. Det drejer sig desuden om nye målrettede uddannelsesstilbud op til IFLA-konferencerne, første gang i Milano, og det drejer sig også om nytænkning af mentor-tilbuddet, som ikke har fungeret optimalt. Her skabes bl.a. et fælles forum i forbindelse med wiki, så man altid kan hente vejledning og råd og komme i kontakt med sine kolleger verden over – i tillæg til de oplæg, komiteens medlemmer påtager sig at holde rundt omkring samt til økonomisk støtte ydet af mere velstillede foreninger.

Nye IFLA-input til biblioteks- betjening af børn og unge

Kirsten Boelt, publikumschef, Aalborg Bibliotekerne og medlem af IFLAs Children Libraries Sektionskomité

Deltagelse i IFLAs årlige kongres er altid et spørgsmål om skarp prioritering. De mange sessioner ligger tæt i programmet og mange på samme tidspunkt. Dette år i Quebec er ingen undtagelse, og helt generelt er det faglige program spækket med relevante og spændende sessioner.

Sektionen for biblioteksbetjening af børn og unge, som jeg er DBs repræsentant i, havde tre velbesøgte arrangementer.

Guidelines for library services for young adults

Det første var en præsentation af de nyeste guidelines for unge. Præsentationen blev understøttet med billeder af eksempler fra best practise fra mange biblioteker i verden. Målene i disse guidelines er blandt andet, at:

- Sikre overgang fra børnebiblioteksservices til voksenbiblioteksservices
- Opmuntre til livslang læring via biblioteket
- Motivere til livslang læsning for at skaffe sig information og for fornøjelse
- Udvikle de unges færdigheder til informationssøgning
- Sikre bibliotekssamlinger og services for alle teenagere i lokalsamfundet for at imødekomme følgende behov: uddannelse, information og viden, kulturelle oplevelser og lystlæsning.

Guidelinen kan bruges som en ramme for udvikling af biblioteksbetjening af unge. Den er desuden en liste med ideer set fra et internationalt perspektiv, og guidelinen er ment som en inspirationskilde for biblioteks-personale, der har biblioteksbetjening af unge voksne som sin opgave. Guidelinen er et meget nyttigt redskab med mange gode ideer, som også er relevante for danske bibliotekarer. Der er lister over arrangementer, forslag til samarbejdspartnere og netværk, og endelig er der et forsøg på en definition af målgruppen. I den efterfølgende debat faldt der bl.a. kom-

mentarer som "It's all about attitude", og udmeldingerne var kort og godt: gå i dialog med de unge, gi' dem et smil og gi' dem plads. Se guidelinen på <http://www.ifla.org/VII/s10/pubs/guidelines-e.pdf> og brug den selv som afsæt til en lokal debat om biblioteksbetjening af "de unge voksne" i biblioteket.

Børnebiblioteket i Charlesbourg

Næste session foregik ikke i kongrescentret men på lokalbiblioteket i Charlesbourg, en forstad til Quebec. Det er et ganske stort og meget nyt bibliotek. Bibliotekets indretning er set med danske øjne meget traditionelt, men bag den lidt stive facade foregår der en lang række aktiviteter for børn, for biblioteket sætter specielt fokus på bibliotekstilbud til børn. Der er for eksempel aktiviteter som fødselsdagsfest for alle 1-årige, læsedag, baby-chat, morgenseancer for kravlebørn og deres mødre, godnatlæsning, søndagshistorier, teater – og meget mere.

Vi sætter sejl mod nye horisonter

Tredje og sidste session bød på 4 oplæg fra Canada, Benin, Cuba og Sverige. Fire oplæg om hvilke redskaber og metoder vi har brug for i arbejdet med det nye børnebibliotek; de var hver for sig særdeles interessante og viste tilsammen spændvidden i biblioteksarbejdet og de højst forskellige betingelser bibliotekspersonalet arbejder under verden over. Oplæggene kan ses på IFLAs hjemmeside under konferenceprogrammet for Quebec – programpunkt 155. Jeg vil gøre særligt opmærksom på det svenske projekt, som hedder "2020marsexpress", og som er inspireret af Howard Gardners teori om menneskets forskellige intelligenser og FNs konvention om Barnets Rettigheder. Her kommer børn og unge med deres bud på fremtidens bibliotek, og nogle af idéerne har set dagens lys. Se den meget spændende hjemmeside: www.2020marsexpress.se.

Tag del i det internationale arbejde!

Deltagelse i det internationale arbejde, mødet med kolleger fra andre lande og verdensdele er meget inspirerende. Mange nye idéer kan tages med hjem, og som dansk bibliotekar har man også en masse at byde ind med. IFLA er et godt sted at starte, alene www.ifla.org er en guldgrube af informationer og inspiration. Især hvis man går dybere ind på siden og klikker ind på de forskellige sektioners sider. Sektionen for biblioteksbetjening af børn og unge har sin egen side, og et besøg her kan anbefales. Der er mulighed for at deltage i debatten og f.eks. komme med best practise eksempler fra egen hverdag.

Jeg synes, det er meget påtrængende, at danske biblioteker tænker i in-

ternationale baner, at vi bliver bedre til at danne netværk også uden for Danmark og Norden. Vi skal oversætte hjemmesider, projektbeskrivelser m.m. til engelsk i langt højere grad, end vi gør nu, vi skal tænke internationalt, se mere ud i verden og handle med et globalt sigte.

Deltagelse i IFLA kongressen kan absolut også anbefales. Byd ind med en synopsis til et oplæg, lav en poster præsentation om et projekt – mulighederne er mange. Det kræver, at man holder et skarp øje med IFLAs hjemmeside og sender sit forslag ind i forhold til tidsfristerne. Næste år holdes kongressen i Milano, så rejsetid- og omkostninger er ikke så store. Danske biblioteker kan godt sætte et større aftryk – også i IFLA.

IFLAs flerkulturelle biblioteksmanifest

Susy Tastesen, afdelingsleder, Københavns Biblioteker

Siden IFLA konferencen i 2005 i Oslo har IFLAs Section "Library Services to Multicultural Populations", som omtalt her i spalterne sidste år, arbejdet på et manifest om flerkulturel biblioteksbetjening. I august 2006 sagde IFLAs Governing Board god for teksten, og i april i år blev Manifestet godkendt af UNESCOs IFAP komité (Information for All Programme) med den anbefaling, at det i foråret 2009 forelægges UNESCOs 35. generalforsamling med henblik på endelig godkendelse.

I juni fik sektionen en "ALA presidential citation" – en hæder som nærmest er et diplom med en overrækkelse og en tale på den amerikanske biblioteksforenings kongres, og på årets IFLA konference i Quebec blev såvel Manifestet som vores arbejde rosende omtalt af IFLAs præsident i

hendes åbningstale. Så ved sektionens møde i Quebec var vi selvfølgelig meget glade – endelig er det lykkedes. Men arbejdet er ikke slut.

Nu starter implementeringen af Manifestet, og første skridt er at få det oversat til flere sprog. At Manifestet allerede nu – kun få måneder efter – findes på yderligere 5 sprog – udover engelsk – viser noget om medlemmernes entusiasme. Og nu findes det også på dansk. Se et uddrag herunder, og find det komplette manifest (inkl. øvrige sprog) her: <http://www.ifla.org/VII/s32/index.htm>.

På næste års konference i Milano præsenteres Manifestet ved en poster session, og selvfølgelig vil der også blive udarbejdet flyere og andet trykt materiale.

Det flerkulturelle Bibliotek - porten til et kulturelt mangfoldigt samfund i dialog. Et uddrag

Alle lever vi i et stadigt mere kulturelt mangfoldigt samfund. Der er mere end 6.000 forskellige sprog i verden. Den internationale migrationsrate vokser fra år til år, hvilket resulterer i et voksende antal personer med flerkulturel baggrund. Udviklingen i det 21. århundrede inden for f.eks. globalisering, voksende migration, hurtigere kommunikation og lettere transport har bevirket en vækst i den kulturelle mangfoldighed i mange lande, som ikke tidligere har kendt til dette, eller har styrket det eksisterende flerkulturelle præg.

"Kulturel mangfoldighed" betyder harmonisk sameksistens og interaktion mellem forskellige kulturer, hvor "kultur skal forstås som et hele bestående af karakteristiske åndelige, materielle, intellektuelle og følelsesmæssige træk i samfundet eller i en social gruppe. Ud over kunst, litteratur og tro, omfatter dette også livsstil, samlivsformer, traditioner og værdinormer". Kulturel mangfoldighed er grundlaget for den kollektive styrke i vores lokalområde og i vort globale samfund.

Kulturel og sproglig mangfoldighed er menneskehedens fælles arv og skal værdsættes og bevares til gavn for alle. Det er en kilde til meningsudveksling, innovation, kreativitet og fredelig sameksistens mellem folk. "Respekt for kulturernes mangfoldighed, tolerance, dialog og samarbejde i en atmosfære af gensidig tillid og forståelse er en af de bedste garantier for international fred og sikkerhed". Derfor bør alle typer af biblioteker afspejle, understøtte og fremme kulturel og sproglig mangfoldighed på internationalt, nationalt og lokalt plan og således arbejde for tværkulturel dialog og aktivt medborgerskab.

Eftersom biblioteker betjener forskellige interesser og fællesskaber, fungerer de som centre for læring, kultur og information. Drivkraften i bibliotekernes arbejde med kulturel og sproglig mangfoldighed er deres engagement for de grundlæggende frihedsrettigheder og den lige adgang til information og viden for alle, uafhængig af kulturel identitet og værdier.

Principper

Enhver i vort globale samfund har ret til en komplet vifte af biblioteks- og informationstilbud.

Når det drejer sig om kulturel og sproglig forskellighed skal bibliotekerne:

- betjene alle lokalområdets medlemmer uden at diskriminere på grund af kulturel eller sproglig baggrund

- tilbyde information på relevante sprog og med disses alfabeter og skrifttegn
- give adgang til et bredt spektrum af materialer og tilbud, som afspejler alle grupper og behov
- ansætte personale, der afspejler mangfoldigheden i lokalområdet, og som er uddannet i at arbejde med og betjene forskellige grupper.

Biblioteks- og informationstilbud i en kulturel og sproglig mangfoldig sammenhæng omfatter både betjening af alle typer af biblioteksbrugere og biblioteksbetjening specielt målrettet hidtil underprioriterede kulturelle og sproglige grupper. Der bør fokuseres specielt på grupper, som ofte er marginaliserede i kulturelt mangfoldige samfund: minoriteter, asylsøgere og flygtninge, borgere med midlertidig opholdstilladelse, migrantarbejdere og oprindelige befolkningsgrupper.

Kerneydelser

Det flerkulturelle bibliotek bør

- udvikle flerkulturelle og flersproglige samlinger og andre tilbud, herunder digitale og multimedie ressourcer
- afsætte ressourcer til at bevare kulturudtryk og kulturarv, idet der særligt fokuseres på oprindelige folkeslag, den mundtlige og immaterielle kulturarv
- omfatte programmer, der – som en integreret del af tilbuddet – understøtter brugeroplæring og kompetencer inden for informationshåndtering, lægger vægt på særlige tilbud til nyankomne, kulturarv og tværkulturel dialog
- sikre adgang til biblioteksressourcer gennem informationsorganisering og søgesystemer på relevante sprog
- udvikle markedsføring og informationsmaterialer på relevante medier og sprog for at tiltrække forskellige grupper til biblioteket.

Implementering af Manifestet

Det internationale samfund bør anerkende og støtte biblioteker og informationstjenester i deres arbejde for at fremme og bevare kulturel og sproglig mangfoldighed.

Beslutningstagere på alle niveauer samt biblioteksvæsenet som helhed overalt i verden opfordres hermed til at viderefordre dette Manifest og til at virkeliggøre de principper og handlinger, som kommer til udtryk heri.

(Manifestet er oversat til dansk af Benedikte Kragh-Schwarz og Vibeke Stage)

Advocacy NU!

Kent Skov, informationschef, Odense Centralbibliotek og medlem af IFLAs Public Libraries sektionenskomité

Der er i IFLA en positiv bevægelse hen imod at lave større tværgående og helhedsorienterede sessioner eller temaarrangementer på tværs af sektionerne. Det giver mulighed for synergi og stimulerende samspil med fagfolkene i andre sektioner. Folkebibliotekssektionen var i år involveret i og medarrangør af ikke mindre end tre større arrangementer og sessioner i Quebec.

The Global Literacy & Reading Fair

I sektionen for folkebiblioteker arrangerede vi bl.a. med baggrund i FNs *Literacy Decade 2003-2012* en "Global læsemesse", hvor der i tilknytning til de korte og inspirerende indlæg om store nationale læsekampagner i Holland og Østrig var etableret en lille messe med præsentationer af en række mere lokale læse- og informationsprojekter fra hele verden. De stort anlagte nationale kampagner i Holland og Østrig er absolut værd at skele til herhjemme, hvor vi har de samme udfordringer med stigende problemer med funktionelle sprog- og læsevanskeligheder hos børn af indvandrere og socialt dårligt stillede og faldende biblioteksbenyttelse og samme vilkår at løse dem for. Også her er kodeordet "synergi" og samarbejde.

I de nationale læsekampagner deltager både boghandlere, biblioteker, politikere og kendte populære mennesker i kampagnerne for at give dem gennemslagskraft. Og der bruges penge på annoncering på fremtrædende plads på tv og andre landsdækkende medier.

Advocacy – hvad er det?

Et andet væsentligt emne, vi arbejder for i sektionen, er at styrke og synliggøre folkebibliotekets rolle og betydning i samfundet. Vi synes selv, at bibliotekerne spiller en markant rolle og

har en stor berøringsflade med befolkningen. Men de fleste steder har bibliotekerne ikke den politiske vægt, som omfanget af benyttelsen ellers skulle berettiggende til. Begrebet "advocacy" er centralt i denne sammenhæng. Udover at synliggøre biblioteket som en nyttig og markant institution i (lokal)samfundet handler det også om, at bibliotekerne sætter sig ind i politikernes tankegang og motiver - og ad den vej opnår indflydelse ved at understøtte kommunens, virksomhedens eller samfundets overordnede mål. Vores session om dette emne holdt vi i samarbejde med "Metropolitan" – sektionen for storbybiblioteker. Her var et par rigtig gode eksempler bl.a. fra Canada, hvor man har udviklet et professionelt program med en frit tilgængelig net-toolbox og gode råd til advocacy i bibliotekssammenhæng, *Library Advocacy now!* Canada er gået længere og har tilrettelagt et særligt undervisningsforløb som en del af bibliotekaruddannelsen.

Internationalt ABM-samarbejde

På de indre linjer lancerede vi i Public Libraries Section en projektrapport om ABM-samarbejde på globalt plan: *Public Libraries, Archives and Museums: Trends in Collaboration and Cooperation* (IFLA Professional Reports, 108). Den er fyldt med praktiske eksempler fra forskellige lande, herunder Danmark, på samarbejdspraksis mellem arkiver, biblioteker og museer. Den er nu blevet en officiel IFLA-publikation, der løbende skal beriges i en åben netversion. Hent den på <http://www.ifla.org/IV/pr/index.htm>

På gensyn i Milano – eller før

Ellers arbejder sektionen med forberedelserne til næste års IFLA konference i Milano og en forkonference i Barcelona om sammenhængen mellem folkebibliotekernes formidling, byudvikling og nye biblioteksbygninger i en moderne storbyssammenhæng – med netop Barcelona som eksempel!

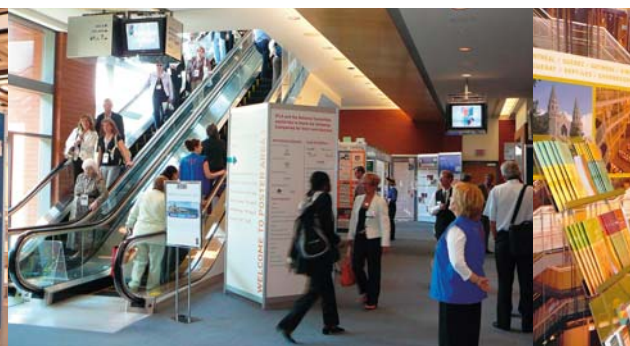
Det inkluderende bibliotek

Helle Mortensen, bibliotekar, Lyngby Kommunes Biblioteker, og sekretær i IFLAs Section for Libraries Serving Disadvantaged Persons

Biblioteker uden grænser var temaet for den årlige IFLA konference i Quebec. Det passer fint med de målsætninger, vi arbejder med i sektionen Libraries Serving Disadvantaged Persons (LSDP), som jeg har været medlem af siden 2005 og sekretær for siden 2007. Sektionen arbejder for at fremme og forbedre information og biblioteksservice til alle de grupper, som af den ene eller anden grund ikke kan gøre brug af almindelig biblioteksservice f. eks. ældre på institutioner, fysisk- og psykisk handicappede, hospitalspatienter og indsatte i fængsler.

Hvad skal der til for at skabe mere dynamik, når det gælder tilgængelighed til viden og information? Det spørgsmål stillede IFLAs kommende præsident, Ellen Tise, på en workshop, og her fik LSDP lejlighed til at komme med sektionens bud på vigtigheden af tilgængelighed til de ydelser biblioteket tilbyder, så de kan bruges af alle "if you don't plan for inclusion – the result is exclusion".

Der tales mere og mere om social kapital og værdien af sociale netværk, som udtryk for velfærd. Velfærd kan ikke bare beskrives i tørre tal. Nogle målgrupper har brug for et særligt fokus, og bibliotekerne er en vigtig medspiller i forhold til de udsatte grupper ikke mindst i denne tid, hvor mange biblioteksfilialer lukker, hvilket indebærer at bl.a. ældre og fysisk handicappede bliver ladt i stikken, når det gælder biblioteksservice.

Set med både internationale og lokale briller har vi brug for en sektion som LSDP til at gøre opmærksomhed på udsatte gruppers informationsbehov, så de gode intentioner i FN's nye handicapkonvention og de kommunale handicappolitikker bliver ført ud i livet og ikke kun er velmenende ord nedfældet på papir. Danmark kan bidrage med meget i IFLA, men vi kan også hente masser af inspiration fra andre lande.

Et andet fokusområde for sektionen er, hvordan teknologien kan være med til at skabe større tilgængelighed til information for målgruppen, samtidig med at vi arbejder for, at bibliotekspersonalet bliver klædt bedre på til at betjene handicappede brugere og bliver mere opmærksomme på deres behov.

Sektionen forsøger desuden at markere sig i debatten omkring internationale standarder for både trykte og ikke trykte medier, som foregår i WIPO (World Intellectual Property Organization) under FN i samarbejde med sektionen "Libraries for the Blind". De to sektioner samarbejder endvidere om prækonferencen "Better Library Services for Print-disabled People through Partnerships with Publishers and Public Libraries", som finder sted i 2009.

Emnerne for sektionens session på IFLA konferencen i Milano 2009 er biblioteksbetjening i fængsler, præsentation af en revideret udgave af "Easy to read guidelines" og præsentation af en plakat om bibliotekscafeer drevet af udviklingshæmmede med udgangspunkt i Stadscaféen på Lyngby Bibliotek.

Jeg hører meget gerne fra kolleger, som arbejder med handicappede, så jeg kan udbygge mit netværk på området endnu mere.

Bodil Wöhnert, udviklingskonsulent, Esbjerg Kommunes Biblioteker og sekretær i IFLAs sektion: Reference and Information Services Section og medarrangør af Boston-konferencen

Hvordan skabes brugervenlige netbaserede biblioteksservices? Ifølge IFLAs forkonference i Boston er fælles løsninger vejen frem, og dertil kommer afstemning af brugerforventninger med personalets professionelle kompetencer. Boston-konferencen havde fokus på: *Rethinking Access to Information – evolving perspectives on information content and delivery.* I et af oplæggene blev det formuleret således: **KISS – er ikke en opfordring til ultra-tim kontakt med brugerne, men skal forstås i betydningen "Keep It Super Simple". Et princip vi også gerne forfølger herhjemme i udviklingen af vore netbaserede ydelser.**

Når udenlandske kolleger debatterer "resource sharing", bliver man glad for at være dansker. Takket være kulturlovgivning, lånesamarbejde og bibliotek.dk er vi lykkeligt fri for mange juridiske og administrative forhindringer. I andre lande kan ophavsret og bibliotekernes egentlige ejerskab af digitaliserede materialer blive det nye problem. En tysk kollega slog således til lyd for, at digitaliserede værker skulle være Public Domain.

"Reference" betyder formidling af adgang til information. På internettet er "information" blevet hvermands eje, og bibliotekarerne har fået en ny opgave som vejledere i søgning og vurdering af det, man finder. Formidlerne skal være parat, hvor brugerne er. Provokerende stillede vore australske kolleger på Queensland University sagen på hovedet med en konstatering af, at det er vigtigt at gøre det fysiske biblioteksrum lige så attraktivt for fremtidens brugere som det virtuelle!

R. David Lankes – en kendt blogger i USA – beskrev hvordan de studerende i dag først

spørger biblioteket, når de har forsøgt mange andre løsninger – især på det sociale internet. Hans sammenligning af kendte bibliotekskataloger (f.eks. Library of Congress) med Amazon – det mest benyttede (boghandler)katalog på internettet – var et bevis på, at biblioteket må agere på det sociale internet og lade brugerne styre. For, som han hævdede: "If they build it they will come".

En anden førende debattør på området, *Steven Abram*, gav sit bud på det univers bibliotekerne skal agere i: stadig forandring – hvad der er in i dag er out i morgen. Second Life er for længst erstattet af FaceBook, men har vi bemærket, at FaceBook også bruges til at søge viden? Det stiller krav til omstillingsevne, fantasi og fleksibilitet.

Konferencen viste, at brugerne forventer at finde viden på internettet. Mulighederne er der via databaser, e-bøger, og streaming af lyd og billeder, men praktiske og juridiske problemer skal endnu overvindes. Herhjemme er vi dog ganske godt på forkant, og vi kan nikke bekræftende til konstateringen af, at når biblioteket bliver virtuelt, kommer fremtidens brugere til. I bibliotek.dk kan vi sidde hjemme og bestille – og snart også benytte de elektroniske ressourcer direkte. Og web 2.0 services, som de kendes fra Amazon, er godt på vej – også i Netbibliotekerne.

Bag konferencen stod sektionerne *Reference and Information Services, Document Delivery and Ressource Sharing and Aquisition and Collection Development*. De mærkelige navne til trods har vi fælles interesseområder som fjernlån, nye formidlingsformer og dermed også bibliotekarroller – og sidst men ikke mindst synliggørelse og tilgængeliggørelse af de elektroniske ressourcer.

Se konferencens oplæg på: <http://www.bcr.org/rethinkingaccess/presentations/index.html>.

Se også Lankes: <http://quartz.syr.edu/rdlankes/> og Stevens Lighthouse: <http://stephenslighthouse.sirsidynix.com/>

